

Vysvětlivka k návrhu revize pokynů ke státní podpoře v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech a k nařízení o blokových výjimkách v zemědělství

Účelem této vysvětlivky je objasnit cíl a oblast působnosti návrhů revidovaných pokynů ke státní podpoře v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech („pokyny“) a nařízení o blokových výjimkách v zemědělství („nařízení“). Je přiložena ke konzultaci o uvedených dvou návrzích, která bude přístupná do 13. března 2022.

Občané, organizace a orgány veřejné správy se vyzývají, aby se k těmto návrhům pravidel státní podpory v odvětvích zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech vyjádřili. Kromě konzultace týkající se nařízení se s cílem získat zpětnou vazbu budou konat také dvě setkání s členskými státy.

Konzultace k pokynům bude zahájena na základě anglické verze návrhu. Překlady do všech jazyků EU¹ budou na příslušné internetové stránky přidávány postupně. Konzultace k nařízení bude zahájena ve všech jazycích EU.

Zúčastněné strany se vyzývají, aby uvedly, kterého ze dvou nástrojů se jejich připomínky týkají.

Zúčastněné strany jsou zvány k tomu, aby své připomínky poskytly v elektronické podobě, přičemž by měly jasně uvést, zda je jejich odpověď důvěrná. V takovém případě by měla být poskytnuta rovněž verze odpovědi, která nemá důvěrnou povahu a která může být zveřejněna na internetových stránkách GR pro hospodářskou soutěž.

1. Souvislosti

Platnost stávajících pravidel, která začala platit dne 1. července 2014, skončí dne 31. prosince 2022. Jejich provádění bylo vyhodnoceno a výsledky jsou uvedeny v pracovním dokumentu útvarů Komise, který byl zveřejněn dne 19. května 2021². Hodnocení dospělo k závěru, že celkově stávající pravidla fungují dobře, ale že je nutné provést určité cílené úpravy, aby byla pravidla uvedena do souladu se současnými prioritami EU, zejména se společnou zemědělskou politikou („SZP“) a Zelenou dohodou pro Evropu. Posouzení dopadů orientované na budoucnost právě probíhá. Výsledky této veřejné konzultace budou podkladem uvedeného procesu.

Veřejná podpora odvětví zemědělství a lesnictví a venkovských oblastí je zakotvena v širším kontextu SZP. Veřejná podpora poskytovaná v rámci SZP má zásadní význam pro zajištění odpovídající životní úrovně zemědělského obyvatelstva, stabilizaci trhů a zajištění dostupnosti dodávek pro spotřebitele za přiměřené ceny. Stávající rámec státní podpory je v souladu s pravidly SZP a nová pravidla se snaží tento přístup v co největší míře zachovat.

Uvedené dva nástroje státní podpory stanoví zvláštní, individuálně uzpůsobený rámec pro přidělování veřejných prostředků do odvětví zemědělství a lesnictví a venkovských oblastí. Záměrem revize je zajistit, aby veřejná podpora byla dobře směřovaná a aby jejím cílem byly

---

¹ Pro tuto veřejnou konzultaci s výjimkou irštiny. Přípravované nástroje státní podpory však budou k dispozici také v irštině.

² [Revision of the State aid rules for agriculture, forestry and rural areas – Competition - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/competition/eu_agriculture_forestry_rural_areas_en)

moderní, ekonomicky životaschopná a ekologicky udržitelná zemědělská produkce a lesy. V tomto ohledu je významným politickým cílem přispět k dosažení cílů Zelené dohody, zejména strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ a strategie biologické rozmanitosti. Stávající rámec státní podpory již má potenciál přispět k přechodu na udržitelné zemědělství šetrné k biologické rozmanitosti. Nová pravidla mají ambici vytvořit další potenciál pro dosažení cílů Zelené dohody.

2. Navrhované změny v návrhu dvou revidovaných nástrojů

Hodnocení stávajících nástrojů státní podpory dospělo k závěru, že oba tyto nástroje celkově splňují svůj účel a dosáhly svých cílů. Hodnocení však také odhalilo některé problémy, které je třeba řešit při navrhování budoucích pravidel státní podpory.

V této souvislosti sleduje revize tyto hlavní cíle:

- předvídatelnost, právní jistotu a soudržnost kontroly státní podpory,
- soulad s cíli Zelené dohody a SZP a
- zjednodušení, účinnější postupy státní podpory a snížení administrativních nákladů.

Revize pravidel státní podpory v odvětvích zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech navazuje na hodnocení provádění pravidel z roku 2014 vzhledem k jejich relevanci, účinnosti, účelnosti, soudržnosti a přidané hodnotě EU. Analýza byla založena především na zkušenostech s řešením případů a interních údajích, ale zahrnovala také výsledky externí hodnotící podporné studie a otevřené veřejné konzultace.

Navrhované změny oproti stávajícím pravidlům jsou shrnuty v této vysvětlivce. U každého návrhu tato vysvětlivka upřesňuje, zda se týká obou, nebo pouze jednoho z nástrojů státní podpory. Jsou-li předkládány významné změny politiky, budou posouzeny v samostatném posouzení dopadů.

Revizi podléhají tyto aspekty pravidel:

- (i) společné zásady posuzování;
- (ii) soulad s budoucím nařízením o SZP / strategických plánech;
- (iii) zrušení překonaných nebo částečně zastaralých pravidel;
- (iv) změny, jejichž záměrem je přispět k cílům Zelené dohody;
- (v) rozšíření působnosti nařízení;
- (vi) vynětí některých opatření podpory, na která se již vztahují jiná pravidla státní podpory, jako jsou pokyny k regionální podpoře a obecné nařízení o blokových výjimkách (EU) č. 651/2014, z oblasti působnosti pokynů;
- (vii) úpravy některých obecných podmínek, které platí napříč všemi pravidly státní podpory i pro jiná hospodářská odvětví;
- (viii) úpravy týkající se zvláštních opatření podpory v zemědělství a lesnictví.

I. Společné zásady posuzování

Tato úprava se týká obou nástrojů.

Společné zásady posuzování zavedené prostřednictvím iniciativy k modernizaci státní podpory z roku 2014 je třeba revidovat s ohledem na rozsudek ve věci T-356/15 Rakousko v. Komise (rozsudek Hinkley Point C). V tomto rozsudku poskytl Soudní dvůr důležitý výklad čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU. Navrhovaná strukturální změna tento výklad reflektuje.

Revize společných zásad posuzování podléhá zastřešujícím přístupům, který je společný všem nedávno revidovaným nástrojům státní podpory. Navrhované změny jsou v souladu s těmito dalšími nástroji státní podpory, přičemž zachovávají určité rozdíly, které zohledňují specifika odvětví zemědělství a lesnictví.

II. Soulad s budoucími pravidly SZP a nařízením o strategických plánech

Tato úprava se týká obou nástrojů.

Zatímco podpora rozvoje venkova spolufinancovaná z EZFRV, která je určena pro odvětví zemědělství, je z uplatňování pravidel státní podpory vyňata (viz čl. 145 odst. 2) [nařízení \(EU\) 2021/2115](#) („nařízení o strategických plánech SZP“), podpora spolufinancovaná v rámci EZFRV, která je určená pro lesnictví a nezemědělské činnosti ve venkovských oblastech, kontrole státní podpory skutečně podléhá. K usnadnění postupů státní podpory na podporu rozvoje venkova proto pokyny pro státní podporu z roku 2014 a nařízení odrážejí pravidla rozvoje venkova.

Přístup založený na subsidiaritě, který je požadovaný pro budoucí politiku rozvoje venkova v rámci SZP, představuje při navrhování nových pravidel státní podpory technickou výzvu. V rámci právě zmíněného nařízení o strategických plánech SZP stanoví EU základní parametry politiky, ale bude na členských státech, aby intervence v oblasti rozvoje venkova přizpůsobily svým konkrétním potřebám a přitom zůstaly v souladu s cíli Zelené dohody a právním rámcem nové SZP. Neexistence přesných kritérií způsobilosti pro podporu rozvoje venkova na úrovni EU znamená, že se musí změnit i podoba pravidel státní podpory v zemědělství.

Přístup subsidiarity neumožňuje stanovit v pravidlech státní podpory celou škálu možností a způsobů, které mohou členské státy považovat za nutné zahrnout do svých strategických plánů. Revidovaná pravidla státní podpory proto navrhnou obecnou doložku o předpokladu slučitelnosti týkající se intervencí pro rozvoj venkova zahrnutých ve strategických plánech, u kterých se požaduje krytí státní podporou. Takový předpoklad slučitelnosti podléhá podmínce, že jsou dodržovány určité obecné zásady státní podpory: nelze poskytnout žádné financování provozního kapitálu, s výjimkou případů, kdy je podpora poskytována ve formě finančních nástrojů, veřejná podpora nemůže představovat provozní podporu a nemůže být poskytnuta podnikům v obtížích.

Tato doložka slučitelnosti zajistí, že budou dodržovány nezbytné postupy kontroly státní podpory, a zároveň budou členské státy moci navrhovat své strategické plány podle svých potřeb.

III. Zrušení překonaných nebo částečně zastaralých pravidel

Tato úprava se týká obou nástrojů.

Tento návrh souvisí z velké části s předcházejícím bodem: současné specifické podmínky slučitelnosti jsou z velké části věrnou kopií právních předpisů o rozvoji venkova přijatých v rámci SZP v roce 2013. Vzhledem ke skutečnosti, že se SZP změnila, je třeba odpovídajícím způsobem upravit také pravidla státní podpory. Některé podmínky byly navíc v průběhu času překonány nebo částečně zastaraly. Revidované texty obsahují případné aktualizace.

IV. Změny, jejichž záměrem je přispět k cílům Zelené dohody

Tyto úpravy se týkají obou nástrojů.

Stávající rámec státní podpory již má potenciál přispět k přechodu na udržitelné zemědělství šetrné k biologické rozmanitosti. Proto není žádné zásadní přepracování stávajících pravidel nutné.

Cílem revize je stanovit ještě ambicióznější pravidla, umožňující vytvořit rámec státní podpory, jenž odpovídajícím způsobem přispěje k dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu, jak jsou vyjádřeny ve strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“, strategii v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 a strategii v oblasti lesnictví do roku 2030, a také záměrů stanovených evropským právním rámcem pro klima.

Hodnocení dále ukázalo, že míra zavádění některých opatření, která by měla potenciál přispět k cílům Zelené dohody, byla příliš nízká na to, aby měla nějaký dopad.

Navrhuje se proto některá stávající opatření upravit, aby se zlepšily pobídky pro zemědělce a lesníky se záměrem zapojit je do činností přispívajících k cílům Zelené dohody. Zvláštní pozornost je věnována otázkám souvisejícím se změnou klimatu.

V. Rozšíření působnosti nařízení

Některá opatření podpory nemohla být do oblasti působnosti současného nařízení v době jeho přijetí v roce 2014 zahrnuta, protože Komise v té době neměla dostatečné zkušenosti s vyřizováním případů. V současnosti požadavky zmocňovacího nařízení (EU) 2015/1588 pro zařazení do nařízení splňují. Tato opatření jsou uvedena níže.

Pokud jde o odvětví zemědělství, navrhuje se začlenit

- podporu na náhradu škody zemědělcům způsobené chráněnými druhy zvířat a
- podporu na odškodnění zemědělců za znevýhodnění související s oblastmi sítě Natura 2000.

Pokud jde o odvětví lesnictví, nařízení již v současnosti obsahuje spolufinancovaná opatření podpory. Navrhuje se doplnit určitá opatření podpory, která jsou financována výhradně z vnitrostátních fondů:

- zalesňování a zakládání lesů,
- agrolesnické systémy,
- předcházení poškozování lesů a obnova lesů,

- investice ke zvýšení odolnosti a ekologické hodnoty lesních ekosystémů,
- znevýhodnění specifická pro určité oblasti vyplývající z určitých závazných požadavků,
- investice do infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením odvětví lesnictví,
- investice do lesních technologií a zpracování, uvolnění a uvádění lesnických produktů na trh,
- zachování genetických zdrojů v lesnictví a
- zahájení činnosti organizací producentů v odvětví lesnictví.

Závěrem se ve vztahu k venkovským oblastem navrhuje začlenit:

- podporu spolufinancovanou z EZFRV na základní služby a obnovu vesnic ve venkovských oblastech,
- podpory na náklady vzniklé malým a středním podnikům, které se účastní rozvoje vedeného místními komunitami nebo činností operační skupiny EIP a
- omezené částky podpory malým a středním podnikům, které mají prospěch z rozvoje vedeného místními komunitami nebo projektů operační skupiny EIP.

VI. Vynětí některých opatření podpory, na která se již vztahují jiná pravidla státní podpory, z oblasti působnosti

Tato úprava se týká obou nástrojů.

Z oblasti působnosti pokynů se navrhuje vyjmout určitá opatření podpory, na která se již vztahují jiné nástroje státní podpory, zejména oblast působnosti nařízení (EU) č. 651/2014 (obecné nařízení o blokových výjimkách) a pokyny k regionální podpoře.

Tato změna se týká opatření podpory ve prospěch venkovských oblastí. Jejím cílem je odstranit souběžné, dvojí, potenciálně odlišné podmínky pro stejná opatření podpory. Návrh identifikuje opatření, pro která nejsou potřeba zvláštní odvětvová pravidla, protože danému účelu plně odpovídají jiné nástroje státní podpory: podpora na investice týkající se zpracování zemědělských produktů na nezemědělské produkty, produkce bavlny nebo na investice na založení a rozvoj nezemědělských činností, podpora poskytnutá na předávání znalostí a informační akce a podpora na poradenské služby.

VII. Úpravy některých obecných podmínek, které platí napříč všemi pravidly státní podpory

Navrhují se následující změny, které lze obecně uplatnit na všechna opatření státní podpory, pokud není ve zvláštním souboru pravidel stanoveno jinak:

Zjednodušené vykazování nákladů:

Tato úprava se týká pokynů.

V současné době nařízení stanoví možnost používat zjednodušené vykazování nákladů u spolufinancované podpory. Navrhuje se zahrnout obdobná ustanovení do pokynů a rozšířit

rozsah působnosti této možnosti na určitá opatření podpory, která nejsou spolufinancována z EZFRV.

Zjednodušené vykazování nákladů již bylo prostřednictvím výkladu analogicky s nařízením v rámci pokynů uznáno (u spolufinancovaných opatření). Kromě toho stávající pokyny již obsahují možnost používat „standardní předpoklady“ pro náklady v rámci určitých typů podpory. Zjednodušené náklady by se proto mohly vztahovat na několik druhů podpory, včetně opatření podpory financovaných výhradně z vnitrostátních fondů. Riziko nadměrné kompenzace je vzhledem k povaze podpory omezené: v odvětvích zemědělství a lesnictví je podpora většinou poskytována v rámci režimů značného rozsahu, příjemci jsou téměř výhradně malé a střední podniky a výše poskytnuté podpory je nízká.

Odchylka od požadavku hypotetického srovnávacího scénáře v případě podpory ve prospěch malých obcí:

Tato úprava se týká pokynů.

Podle definice malých a středních podniků³ se obce považují za velké podniky nehledě na jejich skutečnou velikost. Při podávání žádosti o podporu proto musí hypotetický srovnávací scénář předložit.

To způsobuje potíže při podpoře místní lesní infrastruktury zejména (nikoli však výlučně) malým obcím. Navrhuje se proto malé obce s ročním rozpočtem nižším než 10 milionů EUR a méně než 5 000 obyvateli od požadavku předložit hypotetický srovnávací scénář osvobodit. Vzhledem k dotčeným druhům podpory (podpora na místní a lesnickou infrastrukturu) se má za to, že taková změna nepovede k riziku narušení hospodářské soutěže.

Tato odchylka by byla specifická pro pokyny. Žádné podobné odchylky v rámci jiných nástrojů státní podpory neexistují. Má se však za to, že tato odchylka je v současné situaci oprávněná vzhledem k velmi velkému počtu malých obcí, kde má podpora na místní a lesnickou infrastrukturu zásadní význam pro udržení venkovských oblastí při životě.

VIII. Úpravy týkající se zvláštních opatření podpory v zemědělství a lesnictví.

Podpora na zemědělské investice

Tyto úpravy se týkají obou nástrojů.

- Současná pravidla stanoví diferencovanou míru podpory v rozmezí od 30 % do 75 %. S cílem uvést v soulad pravidla státní podpory s právními předpisy týkajícími se rozvoje venkova se navrhuje zavést obecnou úroveň míry podpory ve výši 65 % u podpory ve prospěch jak zemědělské prvovýroby, tak zpracování a uvádění

³ Příloha I nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování EU prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem (Úř. věst. L 193, 1.7.2014, s. 1).
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?from=en&uri=CELEX%3A32014R0702>

zemědělských produktů na trh. Vyšší míra podpory až do výše 85 % je zachována pro nejvzdálenější regiony vzhledem ke strukturálním nevýhodám a omezením, s nimiž se potýkají.

- Současná pravidla státní podpory umožňují, aby investiční podpora splňovala nové požadavky, které zemědělcům ukládají právní předpisy Unie, po dobu nejvýše 12 měsíců ode dne, kdy se stanou závaznými. Zdá se, že taková podpora není v souladu s obecnými zásadami státní podpory, protože nemusí mít motivační účinek. Kromě toho může nepřímo motivovat k opožděnému provádění nových norem. To by bylo porušení právních předpisů Unie a bylo by to v rozporu s cílem dosáhnout záměrů Zelené dohody. Navrhuje se tedy vyjmout takovou podporu z oblastí působnosti budoucích pravidel.
- Podle současných pravidel, pokud jde o investice do zemědělství a lesnictví, je podpora na nákup půdy omezena na 10 % celkových způsobilých nákladů na danou operaci, s výjimkou nákupu půdy pro operace týkající se ochrany životního prostředí, kde může být vyšší. Nová pravidla navrhuje rozšířit tuto možnost na operace týkající se ochrany půdy bohaté na uhlík. Taková odchylka je v souladu s cíli Zelené dohody.
- Pokud jde o podporu na nápravu škod způsobených nepříznivými klimatickými jevy a škůdci rostlin, v případech, kdy lze takové události dát do souvislosti se změnou klimatu, se navrhuje, aby do nových pravidel byla zavedena podmínka, že příjemci zahrnou do nápravy tam, kde je to možné, adaptační opatření na změnu klimatu, aby se minimalizovaly škody a ztráty způsobené podobnými událostmi v budoucnu. Cílem této podmínky je odrážet souvislost mezi opakujícím se výskytem takových událostí a změnou klimatu a motivovat odvětví zemědělství a lesnictví k zavádění zemědělských postupů přizpůsobených této změně.

Podpora na prevenci, tlumení a eradikaci chorob zvířat a podpora na náhradu škody způsobené chorobou zvířat

Tato úprava se týká pokynů.

Stávající pravidla státní podpory umožňují, aby podpora kompenzovala náklady na prevenci, tlumení a eradikaci chorob zvířat a nahradila způsobené škody. Aby byla choroba zvířat způsobilá, musí být uvedena na seznamu vytvořeném Světovou organizací pro zdraví zvířat nebo na seznamu uvedeném v příloze II nařízení (EU) 2016/429. Podle současných pravidel proto nelze poskytnout podporu v souvislosti s nově se objevujícími chorobami zvířat. Právní předpisy Unie v oblasti zdraví a bezpečnosti potravin však za stejných podmínek, jaké se vztahují na choroby uvedené na seznamu, rovněž stanoví opatření ve prospěch nově se objevujících chorob zvířat. Navrhuje se odpovídajícím způsobem upravit pravidla státní podpory a rozšířit jejich oblast působnosti na nově se objevující choroby.

Podpora na náhradu škod způsobených invazními nepůvodními druhy a na prevenci, tlumení a eradikaci invazních nepůvodních druhů

Tato úprava se týká pokynů.

Stávající pravidla státní podpory se šířením invazních nepůvodních druhů na území EU nezabývají. Tyto náhodně dovezené nepůvodní druhy často způsobují významnou nerovnováhu a poškozují biologickou rozmanitost EU a mohou ohrozit místní a regionální druhy využívané k zemědělským činnostem.

Aby byly tyto invazní druhy způsobilé pro podporu, musí být uvedeny na seznamu přijatém Komisí v souladu s článkem 4 nařízení (EU) č. 1143/2014. Navrhuje se rozšířit oblast působnosti pokynů na škody způsobené invazními druhy zařazenými na tento seznam, aby byla umožněna podpora ve prospěch prevence jejich šíření a eradikace a aby se napravily škody způsobené invazními nepůvodními druhy.

Uhlíkové zemědělství

Tato úprava se týká pokynů.

Podle současných pravidel již mohou být podporována různá opatření v oblasti uhlíkového zemědělství. Budou zachována tato opatření: např. investiční podpora, podpora na agroenvironmentálně-klimatické závazky a závazky v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, podpora kompenzující znevýhodnění v souvislosti s oblastmi Natura 2000 a rámcovou směrnicí o vodě, podpora na ekologické zemědělství atd.

Záměrem navrhovaných nových pravidel je umožnit (v souladu s nařízením o strategických plánech) podporu také na „kolektivní systémy a systémy plateb založených na výsledcích“. Pokud jsou tyto systémy uvedeny v nových pokynech (např. podpora na agroenvironmentálně-klimatické závazky, podpora na lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochranu lesů), bylo upřesněno, že to zahrnuje také systémy uhlíkového zemědělství. Tento konkrétní odkaz na uhlíkové zemědělství je v souladu se strategií přizpůsobení se změně klimatu a s evropským právním rámcem pro klima. Kromě toho se ke zvýšení aktuálně nízkého využívání lesnicko-environmentálních klimatických služeb navrhuje zavést možnost pobídkové platby až do výše 120 % způsobilých nákladů na služby související s biologickou rozmanitostí, klimatem, vodou nebo půdou a na kolektivní systémy a systémy založené na výsledcích, např. systémy uhlíkového zemědělství v lesnictví.